

**Naantalin kaupungin
ympäristönsuojeluviranomaisen
VALVONTASUUNNITELMA 2022 - 2024**

Naantali*

Sisällys

1	Valvontasuunnitelma ja sen tavoitteet	3
2	Alueen ympäristöolot ja yleisluonteinen arvio ympäristön pilaantumisen riskeistä	3
3	Valvonnan keinot ja toimenpiteet	4
3.1	Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus	4
3.2	Tarkastukset.....	4
3.3	Tarkkailuraportit ja vuosiyhteenvedot	4
3.4	Kehotus ja hallintopakko	5
3.5	Tutkintapyyntö.....	5
4	Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen valvonta	5
4.1	Ympäristölupa ja ilmoitusmenettelypäätös.....	5
4.2	Ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten.....	6
4.3	Ilmoitus melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta	6
4.4	Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta	7
4.5	Talousjätevesien käsittelyvaatimukset	7
4.6	Ympäristönsuojelumääräykset	7
4.7	Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta toiminnassa.....	7
4.8	Muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet.....	7
5	Muun lainsäädännön mukainen valvonta	8
5.1	Maa-aineslaki (555/1981).....	8
5.2	Jätelaki (646/2011)	8
5.3	Vesilaki (587/2011).....	8
5.4	Vesihuoltolaki (119/2001)	8
5.5	Merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009).....	8
5.6	Maastoliikennelaki (1710/1995) ja vesiliikennelaki (463/1996)	8
5.7	Ulkoilulaki (606/1973)	9
5.8	Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)	9
5.9	Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017)	9
6	Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen	10
6.1	Riskinarviointi	10
7	Valvonnan voimavarat ja viranomaisyhteistyö.....	13
8	Valvontatehtävien priorisointi.....	13
9	Valvonnan maksullisuus	13
10	Valvontasuunnitelman päivittäminen	14
11	Menettely valvontaohjelman laatimiseksi ja ylläpitämiseksi	14

1 Valvontasuunnitelma ja sen tavoitteet

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Valvontaa varten on laadittava valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Naantalissa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristö- ja rakennuslautakunta.

Naantalın kaupungin valvontasuunnitelmaan on sisällytetty ympäristösuojelulain mukaan luvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen lisäksi myös muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet, sekä muun lainsäädännön (mm. jätelaki, vesilaki, vesihuoltolaki, maaineslaki) nojalla valvontaa edellyttävät toiminnot. Näin saadaan kokonaiskuva ympäristönsuojeluviranomaisen suorittamasta valvonnasta.

Säännöllisesti tarkastettavan valvontasuunnitelman avulla valvontaa voidaan kehittää, tehostaa ja yhtenäistää. Valvontasuunnitelman perusteella laaditaan vuosittain valvontaohjelma, joka toimii käytännön työkaluna valvonnan toteuttamisessa.

2 Alueen ympäristöolot ja yleisluonteinen arvio ympäristön pilaantumisen riskeistä

Naantali on vilkas teollisuus-, matkailu- ja satamakaupunki. Naantalissa oli 31.12.2020 19 427 asukasta. Lisäksi Naantalissa sijaitsee lähes 5000 vapaa-ajan asuntoa (tiedot vuodelta 2020). Alueen maapinta-ala on 311 km² ja vesipinta-ala 372 km². Naantalissa on 1000 kilometriä rantaviivaa ja yli 1000 saarta.

Merialue on matala, saaristoinen ja veden vaihtuvuus on vähäistä. Näin ollen elinkeinojen sekä virkistyskäytön paineet vaikuttavat meren tilaan. Saaristomeri on viimeisten vuosikymmenten aikana rehevöitynyt. Veden tilaan vaikuttavat sekä teollisuuden että maatalouden päästöt. Myös kalankasvatus ja puutteellisesti käsitellyt haja-asutuksen jätevedet vaikuttavat Saaristomeren rehevöitymiseen. Rantojen läheisyydessä sijaitsevat toiminnot voivat aiheuttaa etenkin häiriötilanteissa riskejä vesistölle.

Naantalissa on neljä Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta: Aasla-Kramppi, Pakinaisten saaristo, Ajolan laitumet ja Uutiskuuva. Lisäksi on muun muassa Tamminiemen, Riihiluodon ja Villivuoren luonnonsuojelualueet, sekä kymmeniä suojeltuja luontotyyppejä, joista suurin osa on jalopuumetsikköjä ja pähkinäpensaslehtoja. Erilaisten toimintojen sijoittumisessa ja toiminnassa tulee varmistaa, ettei alueiden suojeluperuste vaarannu.

Naantalissa on yksi vedenhankintaa varten tärkeäksi luokiteltu 1-luokan pohjavesialue: Lietsalan pohjavesialue, joka toimii Naantalın varavesilähteenä. Samaisella pohjavesialueella sijaitsee teollisuusalue, jossa toimii useita pienyrityksiä. Öljyjen, kemikaalien ja muiden haitallisten aineiden varastointi ja käsittely sekä jäte- ja hulevedet voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumista ja sen vaaraa. Lietsalan pohjavesialue on luokiteltu riskipohjavesialueeksi, jonka kemiallinen tila on hyvä. Toinen, vedenhankintaan soveltuva 2-luokan pohjavesialue on Taattinen.

Naantalissa sijaitsee useita suuria teollisuuslaitoksia ja yksi Suomen suurimmista rahtiliikenteen satamista sekä Pohjois-Euroopan suurin kuivatelakka. Merkittävimpiä mahdollisia ympäristöriskejä ovat onnettomuuksista ja häiriötilanteista johtuvat öljy- tai kemikaalipäästöt maaperään tai vesistöön sekä jätevesien tai savukaasujen hallitsemattomat päästöt.

3 Valvonnan keinot ja toimenpiteet

3.1 Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Ympäristösuojeluviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten saada välttämättömät tiedot salassapidon estämättä viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta. Lisäksi on oikeus tarkkailla toimintaa ja sen ympäristövaikutuksia sekä suorittaa tarpeellisia mittauksia tai dokumentointeja. Tarkkailun ja valvonnan suorittamista varten on oikeus kulkea toisen maalla ja päästä paikkaan, missä toimintaa harjoitetaan.

3.2 Tarkastukset

Laitosten tai toimintojen säännöllinen tarkastaminen on tärkein valvonnan keino. Tarkastuksilla varmistetaan, että toiminta on esimerkiksi ympäristöluvan mukaista ja toiminnassa on noudatettu ympäristöluvan määräyksiä. Samalla arvioidaan lupamääräyksiä riittävyttä ja toiminnanharjoittajan tekemien seurantojen ja raportoinnin toimivuutta. Tarkastuksien perusteella lupamääräyksiä tarvittaessa muutetaan.

Tarkastus suoritetaan myös ympäristölupahakemuksen ja muun lupahakemuksen sekä usein rekisteröinti-ilmoituksen käsittelyn yhteydessä. Tarkastus voidaan tehdä hakemuksen vireillä ollessa tai uuden laitoksen rakentamisen tai käyttöönoton yhteydessä.

Tarkastuksesta sovitaan pääsääntöisesti etukäteen ja toiminnanharjoittajalle varataan mahdollisuus osallistua tarkastukseen. Tarkastuksella käydään läpi muun muassa laitoksen toiminta ja tilat, ympäristölupa siihen liittyvine määräyksineen, tarkkailutiedot, toiminnasta mahdollisesti tulleet valitukset ja niiden seurauksena suoritettut toimenpiteet. Suunnitelmallisella tarkastuksella havaittujen puutteiden seurantatarkastukset kuuluvat valvontaohjelman mukaiseen valvontaan.

Tarkastuksia tehdään suunnitelmallisen valvonnan lisäksi toimenpidepyyntöjen ja vireillepajon johdosta. Onnettomuuksista, toimintahäiriöistä tai poikkeuksellisista tilanteista, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, toiminnanharjoittajalla on ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen käsittely ja selvittäminen vaativat yleensä tarkastuksia.

3.3 Tarkkailuraportit ja vuosiyhteenvedot

Säännölliseen valvontaan kuuluu myös toiminnanharjoittajalta saatujen selvitysten, vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Tarvittaessa toiminnanharjoittajalta pyydetään lisäselvityksiä. Ympäristölupapäätöksiin kirjattujen tarkkailumääräysten valvonta on tärkeää tarkkailun suorittamisen ja toiminnan vaikutusten seuraamiseksi. Laitoksen määräaikaisraportointi on mahdollista tehdä sähköisesti ympäristösuojelun valvonnan sähköisen asiointijärjestelmän (YLVA) kautta.

3.4 Kehotus ja hallintopakko

Mikäli valvontatarkastuksella toiminnassa havaitaan epäkohtia, niiden korjaamiseksi annetaan määräaika. Jos toiminnanharjoittaja ei korjaa epäkohtia määräaikaan mennessä, eikä ole esittänyt tälle perusteltua syytä, toiminnanharjoittajaa kehoitetaan saattamaan epäkohdat kuntoon. Mikäli kehotusta ei noudateta, ryhdytään toimiin hallintopakkomennettelyn viireille saattamiseksi.

Hallintopakkomennettelyssä (välillinen hallintopakko) toiminnanharjoittajalle asetetaan määräys tai kieltö, jonka tehosteeksi asetetaan uhkasakko, teettämisuhka tai toiminnan keskeyttämisuhka. Ennen uhan asettamista toiminnanharjoittajaa kuullaan asiasta todisteellisesti. Uhan asettamispäätöksen tekee ympäristönsuojeluviranomainen.

Välitöntä hallintopakkoa (toiminnan keskeyttäminen) käytetään, mikäli toiminnasta aiheutuu välitöntä terveyshaittaa tai merkittävää ja välitöntä ympäristön pilaantumista. Toiminnanharjoittajaa kuullaan mahdollisuuksien mukaan ennen toiminnan keskeyttämistä.

3.5 Tutkintapyyntö

Valvontaviranomaisella on lainvastaisen tilanteen havaitessa ympäristönsuojelulain mukainen velvollisuus tutkintapyyntöön tekemiseen poliisille. Ilmoituksen esitutkintaa varten voi jättää tekemättä vain, mikäli tekoa on pidettävä olosuhteisiin nähden vähäisenä eikä yleisen edun katsota vaativan syytteen nostamista.

4 Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen valvonta

4.1 Ympäristölupa ja ilmoitusmenettelypäätös

Ympäristölupamenettely on ympäristönsuojelulain pääasiallinen keino ehkäistä ympäristön pilaantumista ennakkoon. Naantalien alueella on vuoden 2022 alussa 19 voimassa olevaa ympäristönsuojelulain nojalla ympäristöluvanvaraista tai ilmoitusmenettelynvaraista laitosta tai toimintaa, joiden luvitus ja valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vastuulle. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston (AVI) luvittamia laitoksia on Naantalissa 20 kpl. Näiden ensisijainen valvontavastuu kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY).

Ympäristölainsäädännön muutoksen myötä kunnan valvottavat eläinsuojat (pl. turkistarhat) ovat siirtyneet tai siirtymässä ympäristöluvanvaraisuudesta ympäristönsuojelulain mukaisen yleisen ilmoitusmenettelyn piiriin. Ilmoitusmenettelyn mukainen lainsäädäntö tulee noudattavaksi siinä vaiheessa, kun toiminta muuttuu olennaisesti tai uusi toiminta alkaa. Ilmoitusmenettelyn mukainen ilmoituspäätös on tehty tähän mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimesta Naantalissa yhdelle eläinsuojalle. Ilmoitusmenettelyä sovelletaan myös mm. ulkona sijaitsevaan ampumarataan, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 laukausta vuodessa ja jossa ei ole haulikkoammuntaan tarkoitettua rataa, yli 50 linja-auton tai kuorma-auton varikkoon tai vastaavan kokoiseen työkonevarikkoon ja tiettyihin elintarvike- ja rehuteollisuuden toimintoihin, joiden jätevedet johdetaan ympäristöluvanvaraiselle jätevedenpuhdistamolle.

Taulukko 1. Naantalien alueella sijaitsevat ympäristöluvanvaraiset ja ilmoitusmenettelyn mukaiset kohteet 2022

Luvanvarainen tai ilmoitusmenettelynvarainen toiminta	Kunnan valvoma ympäristölupa	ELY:n valvoma ympäristölupa
Telakka		1
Energian tuotanto		2
Kemianteollisuus		3
Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely		1
Naapuruussuhdelaki	2	
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	5	
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	1	
Eläinsuojat ja kalankasvatus	2	9
Satama		1
Jätteiden ammattimainen käsittely sekä jätevesien käsittely	3	2
Muu toiminta	6	1
Yhteensä	19 kpl	20 kpl

4.2 Ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Ympäristönsuojelulain liitteessä on lueteltu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot, joista on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Näitä ovat muun muassa pienet energiantuotantolaitokset, asfalttiasemat, polttonesteiden jakeluasemat ja tietynlaiset kemialliset pesulat sekä kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat. Rekisteröintimenettelyn piiriin kuuluvia toimintoja on Naantalissa vuoden 2022 alussa 14 kappaletta. Rekisteröitävät kohteet kuuluvat suunnitelmallisen ja säännöllisen valvonnan piiriin.

Taulukko 2. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröidyt toiminnot Naantalissa 2022

Toiminta	Kohteita vuonna 2022
Polttonesteiden jakeluasemat	11
Pienet energiantuotantolaitokset	3
Kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat (rekisteröitävä 1.1.2025 mennessä)	0

4.3 Ilmoitus melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta

toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melu tai värinä on erityisen häiritsevää. Ilmoitukset koskevat pääasiassa murskausta, maarakentamista, rakentamista ja erilaisia ulkoilmatapah-tumia. Ympäristöviranomaisen antaa ilmoituksen johdosta päätöksen, missä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä toiminnan tarkkaile-miseksi. Kohteiden jälkivalvonta on tarvittaessa kehotuksen antamista tai erityisen merkittä-vän haitan ollessa kyseessä hallintapakkokeinojen käyttämistä (määräys, keskeyttäminen).

4.4 Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta

Koeluonteisesta ja lyhytaikaisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta raaka-ainetta, polttoainetta, menetelmää tai tekniikkaa on tehtävä kirjallinen ilmoitus lupaviran-omaiselle ennen toiminnan aloittamista. Ympäristöviranomaisen antaa ilmoituksen johdosta päätöksen, missä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäise-miseksi sekä toiminnan tarkkailemiseksi.

4.5 Talousjätevesien käsittelyvaatimukset

Talousjätevedet on johdettava ja käsiteltävä viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristönsuojelulain ja niin sano-tulla hajajätevesiasetuksella (157/2017) määrätään jätevesien käsittelyvaatimuksista, käsit-telyjärjestelmän toteutuksesta, aikataulusta sekä muista edellytyksistä. Jätevesien käsittelyä koskevista vaatimuksista voi ympäristönsuojeluviranomainen hakemuksesta myöntää poik-keuksen.

4.6 Ympäristönsuojelumääräykset

Ympäristönsuojelumääräyksillä kunta voi antaa paikalliset olosuhteet huomioon ottavia määräyksiä, jotka koskevat koko kuntaa tai jotakin sen osaa. Naantalinnon kaupungin ympäris-tönsuojelumääräyksissä on käsitelty mm. jätevesien käsittelyä ja johtamista, ilmansuojelua, meluntorjuntaa, autojen ja muiden koneiden ja laitteiden pesua, jätteiden ja kemikaalien kä-sittelyä sekä öljysäiliöiden kunnon tarkastamista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu näiden määräysten valvonta.

4.7 Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta toiminnassa

Onnettomuuksista, toimintahäiriöistä ja muista toiminnan poikkeuksellisista tilanteista on toiminnanharjoittajan tai asianomaisen tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle, mikäli tilan-teesta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai poikkeuksellinen jätehuoltotilanne. Ilmoituksen ja mahdollisten tarkastuksien perusteella annetaan määräyksiä ympäristön pi-laantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan saattamiseksi lainmukaiseksi. Tarvittaessa toiminta voidaan myös keskeyttää. Määräyksiä noudattamista valvotaan tarkastuskäynneillä. Onnet-tomuus-, haitta tai rikkomustilanne voi tulla vireille myös muiden kuin toiminnanharjoittajan aloitteesta, kuten naapurilta tai valvontaviranomaiselta.

4.8 Muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet

Muita valvottavia kohteita ovat toiminnot, jotka eivät ole ympäristöluvanvaraisia, mutta joi-den toiminnasta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Näitä ovat muun muassa autopurkamot ja varikot, pienet eläinsuojat sekä esimerkiksi pohjavesialueelle sijoittuvat toi-minnot.

5 Muun lainsäädännön mukainen valvonta

5.1 Maa-aineslaki (555/1981)

Maa-ainesten ottaminen muuhun kuin omaan kotitarvekäyttöön vaatii maa-aineslain mukaisen luvan. Maa-ainesluvan lisäksi toiminta voi tarvita ympäristöluvan louhintaan ja murskaukseen. Ympäristölupa haetaan yhdessä maa-ainesluvan kanssa ja asia ratkaistaan samalla päätöksellä. Maa-aineslain mukainen valvontaviranomainen on Naantalissa ympäristö- ja rakennuslautakunta.

5.2 Jätelaki (646/2011)

Jätelain yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo muun muassa jätehuoltoon liittymistä, jätehuoltomääräysten noudattamista ja roskaantumisasiota. Näistä roskaantumisasiat työllistävät ympäristönsuojeluviranomaista eniten.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee tehdä ilmoitus jätteen ammattimaisesta keräyksestä jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten. Jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten tulee laatia suunnitelma, joka voidaan yhdistää ympäristönsuojelunsojelulainojalla laadittavaan valvontaohjelmaan. Suunnitelman tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista.

Sellaiset kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavat kohteet, joiden toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja, tulee tarkastaa myös säännöllisesti riskinarvioinnin pohjalta laaditun suunnitelman mukaisesti.

5.3 Vesilaki (587/2011)

Vesilain valvontaviranomaisina toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu yleinen vesilain valvonta sekä muun muassa ruoppausta koskevat valvonnat ja erikseen määritellyt ojitusta koskevat riita-asiat.

5.4 Vesihuoltolaki (119/2001)

Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja viemäriin. Ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää hakemuksesta kiinteistölle vapautuksen kiinteistön liittämismvelvollisuudesta vesihuoltolaitoksen verkkoon.

5.5 Merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009)

Merenkulun ympäristönsuojelulain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo huvivenesatamien jätehuoltoa ja huviveneistä peräisin olevien jätteiden vastaanottoa. Huvivenesataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksyttävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

5.6 Maastoliikennelaki (1710/1995) ja vesiliikennelaki (463/1996)

Maastoliikennelain ja vesiliikennelain paikallisena valvontaviranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Lakien mukaiset valvonta-asiat ovat mm. moottorikelkkailureittien hyväksyminen sekä lupahakemukset, jotka liittyvät moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tai vesikulkuneuvoilla tapahtuvien kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen.

5.7 Ulkoilulaki (606/1973)

Naantalissa ympäristönsuojeluviranomainen toimii ulkoilulain mukaisena leirintäalueviranomaisena. Leirintäalueen perustamisesta tai toiminnan muuttamisesta on tehtävä ilmoitus leirintäalueviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista tai muuttamista.

5.8 Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)

Niin sanotulla nitraattiasetuksella ehkäistään ja vähennetään lannan ja lannoitteiden käytöstä, varastoinnista ja käsittelystä, sekä eläintuotannosta aiheutuvia päästöjä ympäristöön. Kuivalannan tai pakkaamattomien orgaanisten lannoitteiden varastoinnista aumassa tai lannan levittämisen kieltoajasta poikkeamisesta tehdään ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarvittaessa suorittaa tarkastuksen.

5.9 Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017)

Niin sanotun MARA-asetuksen tarkoitus on edistää betonimurskeen, kevytbetoni- ja kevytsorajätteen, kivihiilen, turpeen ja puuperäisen aineksen poltosta syntyvien tuhkien ja leijupeti-hiekan, tiilimurskeen, asfalttimurskeen ja -rouheen, käsitellyn jätteenpolton kuonan, valimo-hiekkojen, kalkkien, kokonaisten renkaiden ja rengasrouheen sekä rakenteesta poistetun jätteen ammattimaista tai laitosmaista hyödyntämistä maarakentamiskohteissa. Hyödyntämisestä tehdään ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröimistä varten. Valvontaviranomaisena toimii sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

6 Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvien kohteiden valvontatarkastuksien tiheys määräytyy laitostyyppin sekä riskinarvioinnin perusteella. Tarkoituksena on suunnata valvontaa suurimman ympäristöriskin kohteille. Kullekin laitostyypille lasketaan toimialakohtainen valvontaluokka. Tämän jälkeen laitokselle tehdään yksilöllinen riskinarviointi, jonka perusteella laitos voidaan tarvittaessa siirtää toiseen valvontaluokkaan.

Valvontaluokan mukaan toiminta tarkastetaan joko kerran vuodessa, kerran kolmessa vuodessa tai kerran viidessä vuodessa. Jokainen toiminto tarkastetaan kuitenkin vähintään kerran luvan voimassaoloaikana. Valvontaluokissa on esitetty Naantalissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vastuuvaltovivat toiminnot vuoden 2022 tietojen perusteella. Valvontaluokkia on neljä.

6.1 Riskinarviointi

Riskinarvioinnissa toimintoja tarkastellaan toimialakohtaisesti ja laitoskohtaisesti.

1. Toimialakohtainen riskinarviointi alkaa erilaisista toiminnoista aiheutuvien ympäristöriskien tunnistamisella. Arvioinnissa käytettäviä riskejä ovat:

- ✓ päästöt ilmaan (pöly, haju ja niiden määrä ja laatu)
- ✓ melupäästöt ja tärinä
- ✓ viemäriin johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- ✓ vesistöön johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- ✓ muodostuvat jätteet, määrä ja laatu
- ✓ päästöt maaperään ja pohjaveteen
- ✓ roskaantuminen ja epäsiisteys
- ✓ vaarallisten aineiden määrä
- ✓ onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski

Riskin merkittävyys arvioidaan asteikolla:

- 0 (ei riskiä, ei ympäristövaikutuksia)
- 1 (vähäinen, lyhytaikainen viihtyvyyshaitta, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa)
- 2 (kohtalainen, aiheuttaa viihtyvyyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa)
- 3 (merkittävä, aiheuttaa vaaraa terveydelle, ja/tai merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa).

Yhteenlaskettujen pisteiden perusteella toimialat sijoitetaan neljään valvontaluokkaan:

- yli 15 pistettä >> valvontaluokka 1
- 10-14 pistettä >> valvontaluokka 2
- 5-9 pistettä >> valvontaluokka 3
- 0-4 pistettä >> valvontaluokka 4

Taulukko 3. Toimialakohtainen riskinarviointi ja valvontaluokat

<p>VALVONTALUOKKA 1 Kerran vuodessa tarkastettava</p>	<p>VALVONTALUOKKA 2 Kerran kolmessa vuodessa tarkastettavat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Jätteenkäsittely • Maa-aineslain mukaan luvanvaraiset toiminnot • Riskiarvioinnin perusteella luokkaan 1 sijoittuvat toiminnot 	<ul style="list-style-type: none"> • Polttonesteiden jakeluasemat • Betoniasemat • Eläinsuojat • Elintarvikkeiden valmistus • Kivenlouhimot ja murskaamot • Riskiarvioinnin perusteella luokkaan 2 sijoittuvat toiminnot
<p>VALVONTALUOKKA 3 Kerran viidessä vuodessa tarkastettavat</p>	<p>VALVONTALUOKKA 4 Vähintään kerran luvan voimassaolon aikana tarkistettava, tarpeen mukaan tai projektiluonteisesti tarkastettavat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Energiantuotantolaitokset • Ampumaradat • Maankaatopaikat • Riskiarvioinnin perusteella luokkaan 3 sijoittuvat toiminnot 	<ul style="list-style-type: none"> • Teemapuistot • Riskiarvioinnin perusteella luokkaan 4 sijoittuvat toiminnot • Golf-kentät • Venesatamat ja -telakat • Leirintä- ja matkailuvaunualueet • Vesilain mukaiset kohteet, kuten ruoppauskohteet • Pienet eläinsuojat • Lannan varastointi aumassa • Ympäristösuojelulain nojalla yksittäisen määräyksen saaneet toiminnot • Toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä • MARA-asetuksen mukaiset maarakentamiskohteet • Hajajätevesiasetuksen mukaiset jätevesijärjestelmät • Jätteen ammattimainen keräys

2. Laitoskohtainen riskinarviointi suoritetaan tunnistamalla laitoksen *yksilölliset* riskit, jotka määräytyvät sijaintiriskin ja toiminnasta aiheutuvan riskin, kuten toiminnan laajuuden mukaan. Lisäksi huomioidaan kohteen valvontahistoria.

Sijaintiriskissä huomioidaan muun muassa toiminnasta ja mahdollisesta onnettomuustilanteesta syntyvä riski ympäristöön. Lisäksi huomioidaan toiminnasta mahdollisesti aiheutuva häiriö lähellä sijaitsevalle asutukselle. Häiriintyvä kohde voi olla asutuksen lisäksi luonnon-suojelualue tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alue, jonka suojeluarvolle voi toiminnasta aiheutua haittaa.

Toiminnasta aiheutuvat riskit liittyvät yleisiin tuotantoon ja valmistukseen liittyviin tekijöihin, kuljetukseen, varastointiin, tiloihin sekä laitteistoon.

Kohteen valvontahistoriassa huomioidaan valvonnan ja tarkkailujen tulokset. Aiemmin havaitut puutteet tai määräysten rikkominen lisäävät toiminnon ympäristöriskiä ja siten valvonnan tarvetta.

Taulukko 4. Laitoskohtaisessa riskinarvioinnissa otetaan huomioon seuraaviin seikkoihin liittyvien riskien olemassaolo. Pisteitä annetaan joka kohdassa 0 tai 1.

SIJAINRISKI	TOIMINTARISKI	VALVONTAHISTORIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pohjavesialue • Vesistöt • Häiriintyvät kohteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan luonne ja laajuus • Tilat ja laitteet • Tuotantoon ja valmistukseen liittyvät tekijät • Tuotteeseen liittyvät tekijät • Kuljetukset ja varastointi 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarkkailujen määrä ja vaativuus • Raportoinnin määrä ja vaativuus • Tarkkailun tulokset • Aiemmin havaitut puutteet ja riskit • Onnettomuudet ja poikkeustilanteet • Vapaaehtoiset ympäristöjärjestelmät

Laitoskohtaiseen pistemäärään lisätään toimialakohtaiset riskipisteet:

- yli 23 pistettä >> valvontaluokka 1
- 16-22 pistettä >> valvontaluokka 2
- 9-15 pistettä >> valvontaluokka 3
- 0-8 pistettä >> valvontaluokka 4

Yhteenlaskettujen pisteiden perusteella saadaan laskettua valvontaluokka. Mikäli laitoksella yksittäinen riski on erityisen merkittävä ja vaatii tiheämpää valvontaa, voidaan valvontaluokkaa tarvittaessa kuitenkin nostaa myös yksittäisen riskin todennäköisyyden ja/tai merkittävyyden perusteella.

Kuva 1. Valvontakohteiden riskinarviointiprosessi.

7 Valvonnan voimavarat ja viranomaisyhteistyö

Naantalissa ympäristönsuojeluviranomaisen vastuulle kuuluviin tehtäviin on käytettävissä kaksi henkilötyövuotta. Tästä työpanoksesta vain osa voidaan käyttää valvontatyöhön. Valvontasuunnitelman ja sen pohjalta vuosittain tehtävän valvontaohjelman avulla valvontakohteita priorisoidaan ja valvontaa kohdennetaan riskikohteisiin.

Ympäristöpäällikölle ja ympäristönsuojelutarkastajalle on delegoitu tiettyjä ympäristönsuojeluviranomaistehtäviä, kuten meluilmoitusten käsittely, ulkoilulain mukaiset leirintäalueasiat, poikkeamiset ympäristönsuojelumääräyksistä ja rekisteröinti-ilmoitusten käsittely.

Valvontaviranomainen tekee yhteistyötä kunnan eri toimielinten ja viranomaisten, kuten kaavoituksen, teknisen toimen ja vesihuoltolaitoksen kanssa, sekä rakennusvalvonta- ja terveysvalvontaviranomaisen kanssa.

Naantalissa alueella on useita laitoksia, joilla on aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa. Näiden laitosten valvontaa suoritetaan yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Laitosten ympäristölupakäsittelyn yhteydessä tarkastuksia tehdään myös aluehallintoviraston kanssa. ELY-keskuksen kanssa yhteisessä käytössä on ympäristönsuojelun valvonnan sähköinen asiointijärjestelmä YLVA, johon on kirjattu sekä kunnan että ELY-keskuksen valvontakohteet.

Yhteistyötä tehdään myös Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES), Suomen ympäristökeskuksen, tullin, poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Maanmittauslaitoksen kanssa.

Ympäristökuntien kanssa laaditaan yhteisiä selvityksiä ja ohjeita sekä hoidetaan muun muassa Turun kaupunkiseudun ilmanlaadun tarkkailua. Kuntien jätehuoltoviranomaisena toimii Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta, jonka kanssa tehdään tarvittaessa yhteistyötä.

8 Valvontatehtävien priorisointi

Valvontatehtäviä priorisoidaan Naantalissa siten, että ympäristönsuojelun kannalta merkittävien asioiden käsittely ei tarpeettomasti viivästy. Valitusten ja yleisöilmoitusten käsittelyä rajataan ympäristönsuojelun kannalta olennaisimpiin asioihin.

Lupavalvontaa tehdään valvontasuunnitelman ja ohjelman mukaisesti. Valvonnassa havaittuihin epäkohtiin puututaan aktiivisesti ja tarvittaessa käytetään hallintopakkoa. Poliisille tehdään tutkintapyyntöjä lainsäädännössä esitetyin perustein.

Valitukset ja viranomaisen itse vireille panemat asiat käsitellään kiireellisyysjärjestyksessä. Kiireellisyyteen vaikuttavat riskinarvioinnissa huomioitavat seikat, kuten sijainti esimerkiksi pohjavesialueella tai jos toiminnasta tai onnettomuudesta voi aiheutua ihmisten terveyteen liittyviä haittoja tai merkittäviä ympäristöhaittoja.

9 Valvonnan maksullisuus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelman mukaisesta toiminnan määräaikaistarkistuksesta sekä muusta valvontaohjelman mukaisesta valvonnasta, kun kyseessä on ympäristölupitettu tai ympäristönsuojelulain nojalla rekisteröity tai ilmoitusmenettelyn mukainen toiminta tai jätelain 124 §:n mukainen toiminta. Lisäksi maksu voidaan

periä onnettomuus-, haitta- tai rikkomustilanteeseen liittyvistä tarkastuksista sekä tarkastuksista, jotka liittyvät toiminnan keskeyttämiseen, kun toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai huomattavaa ympäristön pilaantumista. Maksu voidaan periä myös jätelain nojalla roskaantuneen alueen siivoamismääräyksen, yksittäisen määräyksen sekä rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi annetun määräyksen antamisesta ja valvonnasta.

Maksun suuruudesta ja perusteista määrätään tarkemmin Naantalın kaupungin ympäristön-suojeluviranomaisen taksassa ja Naantalın kaupungin maa-ainestaksassa.

Maksut perustuvat keskimääräiseen omakustannusarvioon, joka sisältää asian käsittelystä viranomaiselle aiheutuneet kokonaiskustannukset. Mikroyrityksiltä, joiden vuosiliikevaihto on alle kaksi miljoonaa euroa tai palveluksessa on alle 10 kokoaikaista työntekijää, perittävien valvontamaksujen on oltava kohtuullisia ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne.

Maa-ainesluvan valvonnasta peritään vuosittainen maksu, jonka suuruus määräytyy maa-ainestaksassa maa-aineksen ottoalueen pinta-alan sekä ottomäärän mukaan.

10 Valvontasuunnitelman päivittäminen

Valvontasuunnitelma kuvaa valvonnan taustoja ja periaatteita. Suunnitelma päivitetään kolmen vuoden välein tai tarvittaessa. Valvontasuunnitelman ajantasaisuutta seurataan vuosittain samalla kun valvontaohjelman toteutumisen arviointia tehdään. Arvioinnin perusteella suunnitelmaa tarvittaessa muutetaan ja kehitetään. Valvontasuunnitelman hyväksyy ympäristö- ja rakennuslautakunta.

11 Menettely valvontaohjelman laatimiseksi ja ylläpitämiseksi

Valvontasuunnitelman perusteella laaditaan vuosittain valvontaohjelma, joka toimii käytännön työkaluna valvonnan toteuttamisessa. Valvontaohjelma on laitokohtainen, riskinarviointiin pohjautuva suunnitelma, missä esitetään kalenterivuosittein erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien kohteiden määräaikaistarkastukset sekä muut valvonnan toimenpiteet. Valvontaohjelman aikataulutuksessa otetaan huomioon laitokselle aikaisemmin tehty valvonta ja ympäristölupien voimassaoloajat. Ympäristöluvanvaraisten, ilmoitusmenettelyvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen lisäksi ohjelmaan on sisällytetty muut ympäristösuojelulain mukaiset ja muun lainsäädännön kuten mm. maa-aineslain ja jätelain mukaiset kohteet.

Valvontaohjelma pidetään ajantasaisena tarkastamalla se vuosittain. Siihen päivitetään valvontaan ja laitoksiin liittyvät muutokset ja tehdyt tarkastukset. Laitoksen valvoja päivittää valvontaluokan riskinarvioinnin avulla kunkin laitoksen osalta valvontatarkastuksen tai muiden tietojen perusteella, esimerkiksi jos toiminnan tarkkailutuloksissa tai laitoksen ympäristössä on tapahtunut muutoksia. Mahdollinen uusi valvontaluokka kirjataan tarkastuspöytäkirjaan ja päivitetään seuraavan vuoden valvontaohjelmaan.

Valvontaohjelman hyväksyy ympäristö- ja rakennuslautakunta vuosittain alkuvuodesta tammi-helmikuussa, jolloin edellisen vuoden valvonnan toteuma on jo tiedossa.

Valvonnan kehittämiseksi ja seuraamiseksi valvonnan toteutumasta tehdään vuosittain yhteenveto ja arviointi. Seurantareportti annetaan tiedoksi ympäristö- ja rakennuslautakuntaan viimeistään tilinpäätöksen yhteydessä maaliskuussa.

Kuva: Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutus ja ylläpito

